

УДК 633.11:581.54:631.559

Юрченко Т. В.^{*}, кандидат с.-г. наук, старший дослідник, завідувачка відділу біотехнології, генетики і фізіології

Пикало С. В.^{*}, кандидат біол. наук, старший дослідник, провідний науковий співробітник

Пірич А. В.^{*}, кандидат с.-г. наук, науковий співробітник

Миронівський інститут пшениці імені В.М. Ремесла НААН України

^{*}e-mail: t.yurchenko978@gmail.com

ФОТОПЕРІОДИЧНА ЧУТЛИВІСТЬ ТА ЯРОВИЗАЦІЙНА ПОТРЕБА СОРТОЗРАЗКІВ ПШЕНИЦІ М'ЯКОЇ ОЗИМОЇ ІНОЗЕМНОЇ СЕЛЕКЦІЇ

Реакція рослин пшениці озимої на фотоперіод та тривалість яровизаційної потреби характеризує рівень її адаптації до певних умов вирощування. У рослин з сильною чутливістю до фотоперіоду і тривалою яровизацією сповільнюється розвиток зачатків репродуктивних органів восени і збільшується ступінь стійкості генотипу до стресових факторів середовища в зимовий період. У слабкочутливих до фотоперіоду і з короткою тривалістю яровизації рослин, навпаки, прискорюється розвиток. Посіви при цьому можуть загинути при низьких температурах взимку, проте вони відрізняються більш раннім відновленням вегетації навесні, що дозволяє уникнути пошкоджень від дії посухи. Метою роботи було дослідити сортозразки пшениці м'якої озимої іноземної селекції за фотоперіодичною чутливістю та яровизаційною потребою. Дослідження проводили в 2024 р у польових та контрольованих умовах Миронівського інституту пшениці імені В. М. Ремесла НААН (МІП). Визначення тривалості періоду яровизації та фотоперіодичної чутливості проводили згідно методики, розробленої у відділі біотехнології, генетики і фізіології МІП. У ході роботи дослідили 11 сортозразків різного географічного походження – 'Анія' (KAZ), 'Афіна' (KGZ), 'Turkoaz' (BGR), 'MV Lepeny' (HUN), 'Bodycek' (FRA), 'Manella' (NLD), 'Pavlina' (SVK), 'Fotima' (TUR), 'Лан Тянь W 57-6', 'T-51', 'G 95-2-

1-2' (CHN) за фотоперіодичною чутливістю та яровизаційною потребою. Даний набір зразків був відібраний за результатами оцінки на морозо-, посухостійкість в попередніх наших дослідженнях. Усі сорти відреагували на скорочення фотоперіоду вірогідною (за критерієм Ст'юдента) затримкою розвитку. Сортозразки пшениці м'якої озимої мали різну фотоперіодичну чутливість: слабку – 'Анія' (KAZ), 'Turkoaz' (BGR), 'MV Lepeny' (HUN), 'Manella' (NLD), 'Pavlina' (SVK), 'Лан Тянь W 57-6', 'T-51', 'G 95-2-1-2' (CHN), середню – 'Афіна' (KGZ), сильну – 'Bodycek' (FRA), 'Fotima' (TUR). Для визначення яровизаційної потреби зразків пшениці м'якої озимої проводили висадку попередньо штучно прояровизованих у різних варіантах тривалості (30–40–50–60 діб) проростків. Для нормального генеративного розвитку більшості зразків достатньою була яровизація тривалістю 40 діб. Сортозразки 'Turkoaz' (BGR), 'Лан Тянь W 57-6', 'G 95-2-1-2' (CHN) потребували яровизації терміном 30 діб, 'Анія' (KAZ), 'Афіна' (KGZ), 'Bodycek' (FRA), 'Manella' (NLD), 'Pavlina' (SVK), 'Fotima' (TUR), 'T-51' (CHN) – 40 діб, 'MV Lepeny' (HUN) – 50 діб. Сортозразки, які поєднують в своєму генотипі потребу в яровизації тривалістю 40–50 діб, мають слабку фотоперіодичну чутливість та володіють стійкістю до абіотичних стресорів, є цінним генетичним матеріалом для селекції пшениці.

УДК 633.34:631.847:631.8

Ющенко Д.^{*}, магістр

Кліщунова А.^{*}, магістр

Гарбар Л. А.^{*}, кандидат с.-г. наук, доцент

Національний університет біоресурсів і природокористування України

^{*}e-mail: garbarl@ukr.net

НАКОПИЧЕННЯ СУХОЇ РЕЧОВИНИ ПОСІВАМИ СОЇ ЗА ВПЛИВУ ІНОКУЛЯЦІЇ ТА УДОБРЕННЯ

Вступ. Одним із пріоритетних напрямків розвитку у аграрному секторі є нагромадження виробництва сої, яке спрямоване на забезпечення потреб рослинницької та тваринницької галузей, експорту зерна. Тому, перед аграріями та науковцями стоїть завдання підвищити продуктивність культури шляхом удосконалення елементів її технології вирощування.

Соя належить до цінних продовольчих та кормових культур, є сировиною для промисловості. До складу зерна входить 40–55% білків. Їх легко засвоює організм людини та тварин. Зерно ціниться наявністю до 26% жиру, 30% вуглеводів,

великої кількості вітамінів. Білок сої серед зернових культур вважається найбільш повноцінним.

Застосування інокуляції посівного матеріалу бобових культур забезпечує відновлення біологічного потенціалу ґрунтів, завдяки утворенню симбіотичних зв'язків з мікроорганізмами ґрунту. Бульбочкові бактерії, якими обробляють перед сівбою насіння бобових проростають у ґрунті тонкими волосками та інфікують молоді корені рослин. У місці, де проникають бактерії в корені рослин-господарів утворюються бульбочки, в них розмножуються швидкими темпами бактерії. Для даної групи бактерій притаманна фіксація